

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE:	Metodika hodnocení kvality hlavních ulic
AUTOR PRÁCE:	Ing. arch. Dominik ALEŠ
ŠKOLITEL:	prof. Ing. arch. Jan JEHLÍK
ŠKOLÍCÍ PRACOVISTĚ:	Ústav urbanismu FA ČVUT
OPONENT:	prof. Ing. arch. Michal KOHOUT

Aktuálnost

České architektuře a urbanismu polistopadové éry nechybí ani tak individuální výkony - ty jsou občas i na slušné evropské úrovni - je ale poznamenána nízkou koordinovaností jednotlivých kroků, neschopností jednotlivých aktérů dosáhnout dlouhodobé strategické domluvy a z toho plynoucí výsledné nesynergie jednotlivých zásahů. Příčinami takového stavu jsou, mimo jiné, i určité jazykové zmatení, kdy se pod stejnými pojmy skrývají odlišné významy. S tím souvisí i malá schopnost nalézt a dohodnout vzájemně přijatelná, všeobecně srozumitelná, přitom však dostatečně jednoduchá a tudíž i aplikovatelná kritéria pro posouzení kvality výsledků. Právě na tyto dva nedostatky míří předložená disertační práce. Její aktuálnost pro tvorbu českého i celého středo- a východoevropské vystavěného prostředí trpícího zpravidla stejnými neduhy, lze proto považovat za vysokou. Nepochybuji však o tom, že práce může zaujmout i odborníky z vyspělých plánovacích „velmocí“. Tam totiž mohou naopak trpět jistou „slepotou z blízkosti“. Tj. kvalita výsledku dosahována léty pilovaným souladem aktérů i nástrojů je zde občas považována za samozřejmost a jednotliví aktéři si někdy nedostatečně uvědomují její podmíněnost.

Metodicky je práce strukturována logicky. Úvodní část je věnována etymologicko-technicko-legislativnímu rozboru pojmů, se kterými se bude posléze pracovat. Druhá část práce je věnována hledání hlavních kritérií kvality a závěrečná potom nalezení metodiky jejich srovnávání a hodnocení. Práce vychází z poměrně omezeného, ale zdá se, že vhodně voleného okruhu literatury, a to jak z urbanistické „klasiky“ (Alphand, Gehl, Lynch), tak z relevantních novějších prací ze světa (Gibbs, Carmona, A. Jacobs) i z domácího prostředí vč. legislativy (IPR: Bradová, Hnilička, Melková, Koucký) i

z prací vzniklých přímo na FA (Jehlík&Plos, Šindlarová).

Práce je soustředěná a její závěrečná část je ve své normativnosti metodikou. Jako taková je ostatně i deklarována. Hodnotu a přesvědčivost práce jako výzkumu by ovšem posílilo, kdyby se šířeji rozvedla i její eventuální omezení, zmínily pochybnosti a zavržené či nevyužité alternativy. Z logiky práce by tuto úlohu měla plnit část 2, ta se však pohříchu omezuje čistě na přímé zdůvodnění metodiky obsažené v části 3.

Výsledek a přínos práce

V návaznosti na to, co bylo řečeno k aktuálnosti zvoleného tématu, lze na předložené práci ocenit v první části zejména srovnání nomenklatur, které ozřejmuje řadu nedorozumění plynoucí z aplikace nesouměřitelných hledisek na různé typy třídění cest a ulic. Mimořádně pozitivně lze potom hodnotit samotnou metodiku (část 3). A to jednak jako splnění výzkumného úkolu, kdy doktorand osvědčil erudici, vynalézavost, smysl pro praktičnost projekčního i úředního výkonu i trpělivost, s jakou jsou postupně vyhledávána a ověřována kritéria pro často zdánlivě velmi neurčité jevy (lidské měřítko prostoru, potkávání jiných lidí, „oči na ulici“, dobrá místa k sezení, nejlít v davu, údržba a uklizenost atd.). Především však pro schopnost dát zřetelná a vzájemně srozumitelná přitom však do značné míry vyvážená a současně smysluplná kritéria, která mohou reálně pomoci vytvářet obytnější prostředí. Přesvědčivost výsledku je potom demonstrována skutečností, že jednotlivé skupiny příkladů (především porovnání Praha-Paříž) se skutečně jako celky chovají. Skutečnost, že se pro pět kritérií nepodařilo nalézt metodiku měření, je dostatečně zdůvodněna a nepovažují ji v kontextu práce za významnou.

Formálně

Jistým nedostatkem práce je občasné užívání hovorového jazyka. Výrazy jako

„natvrdo“ (str. 38), „nakousnutý“ (str. 42), „sesumírováno“ (atd. 58) a mnoho dalších práci zbytečně diskvalifikují. Možná svědčí o nedostatečném jazykovém citu, možná o určitém chvatu či nepozornosti při finální editaci práce. Tyto výrazy sice místy vnášejí do práce určitou živost a jako součást publicisticky referující o práci by mohly být i užitečné, ale ve výsledku působí rušivě. Má-li být práce v budoucnu publikována, což jinak doporučuji, byla by vhodná náhrada těchto spojení výrazy bezpečně spisovnými.

Ostatní připomínky

- Byly v průběhu práce její výsledky prezentovány formou odborných či popularizačních článků či v rámci účasti na konferencích atd.? V práci je pouze v rámci literatury zmínka o vlastní publikaci specifické oblasti kvality městských prostor (Urban Heat Island), nikoliv o celkovém tématu práce.
- Neplatí kritérium E1 Obdobná výška budov spíše pro tradiční urbánní prostředí? V moderních systémech může být naopak určitá výšková rozmanitost sledovaným cílem. Podmínkou je samozřejmě splnění čitelného smyslu takového uspořádání. Poznámku možno chápat i jako námět pro stanovení parametrů kritéria E2 Vzájemný výrazový respekt budov.
- U některých kritérií - především tam, kde vykazují nulovou hodnotu (H1 Graffiti) se zdají být zvolené limitní či optimální hodnoty nerealisticky přísně.
- V kapitole 3 Měření (str. 76) není dokončena poslední věta čtvrtého odstavce. V části F1 Stromy (str. 107) je u odstavce Zobrazení údajů v grafu chybně zkopírován text odstavce z části C1.
- V části H1 Údržba a uklizenost je pravděpodobně nutné skloubit časové sledování údajů s časovým režimem provádění čištění a údržby. Jiná bude situace ve dnech a hodinách těsně před a po provedení úklidu a údržby. Přičemž významný je pravděpodobně stav těsně před provedením údržby a současně její četnost.
- Seznam literatury by si zasloužil strukturovanější pojetí s ohledem na různé typy pramenů. Při sevřenějším

pojetí práce, pracujícím s relativně menším počtem zdrojů by bylo užitečné i samostatné uvedení další literatury k tématu, na kterou práce přímo neodkazuje.

Závěr

Práce je sympatická svým racionálním zaměřením, logickým postupem, srozumitelností, čtivostí i praktickým výstupem. Mystéria tvorby nevyklučuje, ale nevěnuje se jim, protože ví, že leží mimo sledovanou oblast společenské dohody. Nenabízí rychlá a zázračná řešení, ale drobné, srozumitelné kroky přinášející zdánlivě malá, ale reálná zlepšení. Doktorand se projevuje jako skutečný odborník v duchu definice, odborníka jako toho, kdo si je vědom rizik v rámci svého oboru a ví jak jim čelit. V tomto smyslu je potěšitelné, že se doktorand profesně profiluje jako architekt - úředník a tuto nevděčnou, ale potřebnou oborovou specializaci takto rehabilituje. Tvorba vystavěného prostředí jako jedna z nejběžnějších ale na dosaženou shodu současně i nejcitlivějších společenských činností se bez kvalitního úředního výkonu neobejde. Téměř je možné parafrázovat známý Churchillův bonmot o statečnosti výrokem, že ze všech poloh architektovy práce je nejdůležitější kvalita úředního výkonu, protože ta teprve dává prostor všem ostatní kvalitám.

Předložená práce splňuje požadavky na disertační práce, je sepsána v logických a jasně popsaných krocích, na základě studia relevantních zdrojů i vlastního originálního výzkumu. Na práci lze vysoce hodnotit schopnost skloubit teoretické poznatky s praktickým výkonem správy prostředí. Doporučuji disertační práci k obhajobě a rovněž doporučuji, aby na základě úspěšné obhajoby, byla doktorandovi přiznána vědecká hodnost Ph.D.

V Praze 12. 05. 2018

prof. Ing. arch. Michal Kohout